

de Ethischen, rthianen, ook in het C.N.V. net het oog onderzoek der het grootste P. GROEN.

de plaatselijke niet geheel blgt (De Ref.,

erger bij het iftuurlijke lel- jaar geleden

het Jubileum- naasten zin vel niet voor- ongeveer 1/3 ppen en daar- of nog volgen. and met deze Rijk aan een idealisme, dat d". G.

IJDGENOOT

kje. Over ons van-beteekenis moole beurt: schap in onze ap... eminent #, ook in haar opt altijd naar Kierkegaard? eemde grillige geen objectief f van het gri- reekt de dame iftig, die een teur, die haar ik: en dit ten er vertelt, en vallen — ze ornamenteel uit zarre filosofie

aer. it je dus niet ten. Ik bedoel als voor haar, it dat betreft, er door vrou- er echt manne- eeuw — dat threven wordt, nog leefde — i bij juffrouw ten dan Ma- ndaag hebben juffrouw Bre- asceet te zijn, in geen jaren nódde meneer- rve-luitenant, rijd. Maar re- n, en ze réke- ggen, dat een oventien, juf- nalistenkostje

r aan te den- nis, maar die vege, als lezer schuw wil len nemen. Lees serende schrij- zoo lastig als de Bremertjes tijn werkelijke s-journalisten. n kamer, een . Ze tooveren n tot resérve- een jan-klaas- juffr. Bremer t het zelf niet

Ik je tien jaar lefje begon — . Toen wou ik naal socialisti- er zender in acht persónen ard, de regee- Adolf, Her- cumenten, de je de zátén — de boeken ogereglement, in geloof van zóók meestal Mussert geeft hil van refor- artensen laten

aar je zeggen e gezicht van e haar elgene) t het niet — iust. Wie niet ar kwam, die Maar de Mar-

tensens — die liepen gemoedelijk bij haar binnen — zijn allemaal broad minded. Het goeie mensch heeft Martensen alleen maar op de koffie gehad. En hij haar, Ze lás: nóch hem, noch Kierkegaard. Had ze dát gedaan, had ze dus 'n beetje verstand gehad (want Martensen's Dogmatiek was pas verschenen, en van Kierkegaard lag boek nummer zóóveel klaar voor de pers), wel, dan zou haar één ding zijn opgevallen: Kierkegaard kwam niet op haar persconferentie-onder-vier-oogen praten over zijn persge- schillen met Martensen, maar hij schreef publiek des te meer over Martensen's standpunt en leer en grondslag. Die eer moet ik, Adolphus, hoewel geen klerkegaardscha- tangaarder, hem geven. Maar Martensen zweeg in zijn boeken, ook in die versche Dogmatiek, Kierkegaard in alle talen dood. Daar klaagt Kierkegaard over; en nu je 't zoo leest, zie je 't zelf. Maar tegen juffrouw Bremer zat Mar- tensen wél — zonder aan drukinkt zijn eigen vingers vuil te maken — voorzichtig te praten over den persoon van Kierkegaard. Juffrouw Bremer bracht dat wel verder. Haar vingers werden wel vuil van de drukinkt — maar toen zat ze weer in Zweden. Haar boekje kwam later wel in Denemarken.

Martensen kreeg over zijn nieuwe Dogmatiek een nog al polemische recensie van magister P. M. Stilling. 't Was in die dagen van juffrouw Bremer. De deftige theoloog was er niet best over te spreken. Hij beklagde zich over mag- ister Stilling. Die pakte zoo'n teer boek „met ongewas- schen handen“ aan, vond Z. Eerw. Hij kon op zóó iets natuurlijk niet ingaan — beneden zijn stand. Kierkegaard hoort er van en schrijft erover, in diezelfde dagboek-peri- ode, waarin hij 't óók over dien asceet en dien resérve- luitenant heeft. „Ongewassen handen“? valt hij uit. Is dat voor een christen een reden om niet op de zóók in te gaan? Lady Macbeth — zegt hij — (die dame uit Shakespeare's drama), wel, die kon haar handen was- schen van den morgen tot den avond. Ze kon een oceaan ervoor gebruiken om de handen schoon te krijgen. Maar ze werden toch niet rein, net zoo min als die van Pilatus: er zat bloed aan.

Amice, ik verdenk Kierkegaard er van, dat hij pas in Martensen's Dogmatiek gebladerd had. Soms lezen de menschen éven 't slot van 'n dikke turf. In elk geval is 't casueel: Martensen's eigen Dogmatiek — pas versche- nen voor juffrouw Bremer's reisje naar Denemarken — geeft, zoo tegen 't slot, § 286, een verhandeling over de hel. De hel, wel, die zit vaak binnen in 'n mensch, zegt hij. Kijk eens naar Lady Macbeth, zegt hij: die gaat 's nachts nog het bed uit, om-haar-handen-te-wasschen — — — die bloedvlekken moeten weg, dat bloed, dat bloed, hoor ze zuchten, als onder een centenaarslast — — — is dat nu niet de gapende hel? Zoo vraagt Marten- sen. Van vuile handen gesproken, zegt Kierkegaard. Ook toen kwamen diepe spieten in de zielen bloot te liggen. Maar de één spijde in het openbaar. De ander zat bij juffrouw Bremer..... Stilling had voor den gekrenkten bisschop-professor Martensen te vuile handen. Problém, wég ... En juffrouw Bremer, kláár. Kláár, de couple. Ze had Denemarken „gedaan“, Sightseeing. Mijn reis naar Denemarken!

Amice, tante Frederika leeft nog. Pas op voor het glad- de serpent. Laat je niet voorlichten over de personen van 't conflict van 1850 (critiek Stilling-Kierkegaard op Mar- tensen) of van 1850 (critiek synodalen op vrijgemaakten EN OMGEKEERD). Maar lees ajsjeblift de STUKKEN. En toets de ARGUMENTEN. En laat Bremer en Bremen zwammen.

Wel, een hartelijken groet dan weer eens na 10 jaar, en tot den volgende keer. Je vriend en oudere tijdgenoot:

ADOLPHUS VENATOR.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Het was in Augustus van dit jaar, dat allerwege in de pers Nietzsche's sterfdag, voor vijftig jaar, werd herdacht.

Het valt den belijder van den Christus zeker moei- lijk Nietzsche's werken te lezen, werken zoo vol van godslastering en uitingen van wilden haat tegen den Christus der Schriften. Het is ook beter dit ná te la- ten, wien het niet wordt opgelegd.

Dit laatste kan zoo zijn. Want wij moeten de tea- kenen der tijden verstaan, en willen wij zulks, dan kunnen wij aan Nietzsche en de herdenking van zijn vreeselijk werk niet voorbijgaan.

Het is dan goed voor ons op deze herdenking te letten, waarom ik er ook iets van zeggen wil.

Ik zei: het is dan goed..... Dit om tweeërlei reden.

Vooreerst om deze, door den bekenden wijsgeer Beerling geformuleerd in zijn jongste geschrift: „Het wankele Westen. Nietzsche en de critiek op de Euro- peesche cultuur.“

Beerling begint zijn studie aldus: „Vijftig jaar na zijn dood is Nietzsche levender dan ooit. De ruïnes van het tegenwoordige Europa hebben zijn denkbeel- den niet begraven — de Europeesche katastrofe was er één van. Hij heeft haar zien aankomen met een mengeling van diepe ontzetting en profetisch ongeduld. Richter en voltrekker tegelijk van het noodlot van den modernen geest.“

De negentiende eeuw, niet ten onrechte door Frie- dell een goddelooze eeuw genoemd, heeft de funda- menten van het Europeesche leven ijverig zien onder- graven. Wat verdwijnen moest was het Woord van onzen God. En, Nietzsche lezend, is het alsof wij voortdurend den schaterlach van den satan hooren, die zich van te voren verheugt over den val van het Christelijk Europa, dat al zijn rijke goederen door het geloof in den Christus der Schriften ontving, en daar-

door ook kon worden, wat iemand eens dus zei: het kleine Europa beheerscht de wereld.

Eenmaal het Woord Gods verworpen hebbend, moest de gang van het leven dus zijn, als Nietzsche het uit- drukte: naar het nihilisme. Hij zelf noemde zich de uiterste nihilist, geroepen om den aangevangen onder- mijningsarbeid te voltooien; hij had daartoe naar hij gevoelde, de opdracht ontvangen. Zelfs mijn naam bewijst het, zoo oordeelde hij. Want luidde die in het Poolsch niet: Nietsche — nihilist?

Mogen wij nu niet concluderen, dat Nietzsche tegen- over het door hem belachen humanisme en socialisme, dat een betere wereld dacht te bouwen — van die „ware wereld“ moest Nietzsche noch filosofisch noch werkelijk maar niets hebben — gelijk heeft gehad?

Ook anderen hebben dezen gang gezien. Ik noem nu alleen maar Groen van Prinsterer. Maar die leed er onder, Nietzsche verheugde zich er in.

En is het nu niet goed, dat wij thans op dezen gang van het leven nauwkeurig letten, opdat wij niet als zoovele christenen verstrikt raken in de lichtzinnig- heid onzer moderne humanisten en socialisten, die meenen met hun leeg gepraat de wereld te kunnen behoeden voor den val, dien Nietzsche hard maar juist profeteerde? Daar is een tweede reden, waarom wij op zijn arbeid mogen letten. Velen, die mee ijverig bezig zijn de fundamente van het leven te ondergra- ven spreken met eenigen afschuw van Nietzsches vrees- lijke taal. En ons wordt thans, ook van antirevolutio- naire zijde, waar men zweept met een „raad van Europa“, een van de dwaallichten van dezen dag, voorgehouden, dat wij niet maar alleen Nederlanders, doch Europeanen moeten zijn. De Europeesche ge- dachte, de Europeesche cultuur en de Europeesche eenheid moeten ons bezielen. Was niet, zoo zegt men dan, het Christendom de bron dier gedachte, dier cul- tuur, dier eenheid?

En vinden wij in het humanisme van dezen dag niet nog de christelijke elementen, die ons voor den val kunnen behoeden en het ergste nihilisme kunnen voorkomen?

Hier denkt men onwillekeurig aan de scherts van den „Lüstigen Person“ uit het „Vorspiel auf den Theater“ voor Goethe's Faust:

In bunten Bildern, wenig Klarheit,

Viel Irrthum, und ein Fünkchen Wahrheit.

Da Costa teekende die „Europeesche gedachte“ for- scher als hij zong: een locomotief van waarheid voor een langen trein van dwaling.

Dit is het gevaarlijkste wat het leven kan treffen. Het is thans nog veel erger, nu de afwijking van de Schrift en het loochenen aller heilsfeiten tot ons komt in het gewaad van gehoorzame aanvaarding der Schrift.

Dat helpt het nihilisme nog meer.

Nu kunnen wij veel kwaads van Nietzsche zeggen, maar wij mogen niet vergeten, dat hij feitelijk, ook in zijn loochening der waarheid, niets nieuws bracht; maar weinig anders deed dan in den goddeloosten vorm uitdrukken wat hij van de deftige vrome theologen in Duitsland, die niets anders deden dan de Schrift ondermijnen, had geleerd.

Alard Pierson zegt van de Duitse Schrifteritici — in zijn „Oudere Tijdgenooten“ — dat in Da Costa's verzen de Straussen, de Bauers en Bruno Bauers over het toneel rukken als een bende hemelbestormers met grimmige aangezichten. Maar deze voorstelling noemt hij misplaatst. De Duitse critici zijn, vol- gens Pierson, geweldige jagers voor het aangezicht des Heeren. „Menschen van zelfs kinderlijke vroom- heid“. Bauer, de geduchte Tübingen, is begraven in den naam van de Heilige Drieëenheid. Strauss heb ik bij de geopende groeven zien bidden voor den „geliefden broeder, dien God uit de aardse droefenis tot zich genomen had.“

Pierson vergelijkt de schrifteritici bij de Gothische bouwkunst in het laatst der middeleeuwen, die inder- daad een soort weddenschap was: wie in de meest duizelingwekkende hoogten en met de grootste ledige tusschenruimte bouwen zou. „Al de fantasie, al de hartstocht, al de behoefte aan het avontuurlijke van de duitse geleerden steekt in hunne critiek. Het zijn vaak kunsten op het slappe koord.“

Maar zoek niet naar booze bedoelingen; zij weten van den prins geen kwaad. Gun hun, gelijk zij een dichter zijn droom gunt, hun critische gissingen en combinatiën, hunne eenige weelde in de kleine stad, die zij gemeenlijk bewonen, in hun eentonig leven, son- der andere versnapering dan des avonds, in een lokaal dat veel, maar nooit een armstoel heeft gezien, een zwijgend glas bier“.

En dan: misvorm hen niet tot het grillig gevolg van het Beest uit de Openbaring.

Dit „zwijgend glas bier“ heeft Nietzsche blijkbaar ook, als Pierson, gezien. In zijn „Wille zur Macht“ (89) zegt hij: wat heeft de Duitse geest van het Christendom gemaakt? Blijve ik maar bij het protes- tantisme staan: „wie viel Bier ist wieder in der protes- tantische Christlichkeit?“

Hij gewaagt van een homoeopatisch protestantisme en zegt dan, dat niemand er op let, dat er ergens „ein Geist auf diesem Gewässer schwebt“.

Het is stellig hier, dat de litterator Rispens, van wiens gevaarlijke werk ik onlangs met U sprak, een werk thans in de Christelijke pers van harte als prin-

cipieel juist zelfs aanbevolen, den titel haalde: de Geest over de wateren.

En wij behoeven niet te twijfelen van welken „geest“ hier sprake is. De booze geest.

Het is ook de geest der Europeesche cultuur van de vorige en van deze eeuw. Het is de geest, die Busken Huet, na een lofrede op het Christendom, deed zeg- gen: „dit geloof is niet langer het geloof dezer eeuw. Christus heeft opgehouden de hemelsche Orfeus te zijn door zijn snarenspeel de dierlijke hartstochten der menschen bedwingend. Er is geen Goede Herder meer, die zijn verdoolde schapen zoekt. De pelikaan, hare jongen drenkend met haar hartebloed, telt niet mede onder de zinnebeelden eener liefde, even innig als on- begrens. De Schepper is een schepsel geworden — en welk een schepsel!“

Dit alles nu was de vrucht van het werk dier vrome, gemoedelijke bierdrinkende ondernemers van de Schrift in hun booze critiek. Hoeveel kwaad heeft zij hier niet gewrocht, welk een schrikkelijke verleiding ging daar- van uit!

Men gevoelt het, als men ziet, welk een gedurige worsteling een man als Is. van Dijk had te voeren tegen deze critiek, die hij niet durfde af te wijzen, en die hij gedeeltelijk bijviel, omdat hij toch het heil in Chris- tus wilde behouden.

Bekend is ook, hoe een vrome christin een brief vol angst schreef aan Da Costa, waarin zij vroeg: wat wordt er van de Schrift?

De dichter antwoordde: daar zal de Heere onze God wel voor zorgen.

Zoo was het ook. Maar deze critiek kent haar dui- zenden verslagenen. En Nietzsche, zoon van vrome piëtistische ouders, was daar één van.

Beerling merkt op: hij hoonde het Christendom, maar van Jezus zeide hij geen kwaad. Hij ontzag Hem. Dit is niet juist.

Want het is geen ontzien van onzen Heiland en Heere, als men Hem durft te teekenen als een soort onschuldigen prediker der weerloosheid, zooals een Tolstoi Hem ook zag.

Nietzsche zegt: ik vind het niet goed in dien Jezus van Nazareth of in zijn apostel Paulus, dat zij den kleinen luiden de verbeelding hebben bijgebracht, als- of hun bescheiden deugden zooveel zouden beteekenen. Wij hebben dat, zoo vervolgt hij, duur moeten betalen, want daardoor kwamen de hooge kwaliteiten van den mensch — zoo ongeveer als wij die in Napoleon en in Hitler hebben gezien — in het gedrang.

Nietzsche kon geen enkele dwaasheid omtrent den Christus zeggen en omtrent het Christendom, die hij niet op de universiteiten in zijn vaderland, in „be- schaafden vorm“ had kunnen leeren.

Hij trok alleen de verstrekkende conclusies, waar- voor de vrome theologen terugschrikten; er allicht niet ook aan dachten.

Hij zag, wat er uit komen moest. Het nihilisme. Wij nemen God, dus zei hij, het roer uit handen. Wij gaan zelf aan het roer staan. En dan blijft er niets over van al datgene wat Europa uit het Christelijk geloof ooit mocht toekomen: geen religie, geen moraal, geen deugd, geen gezag, geen recht, geen liefde en ontfer- ming, geen wet of gebod. Niets, niets; alles nihilisme — en Nietzsche verheugde zich daarin met een sata- nische vreugde.

Hij trok de lijn, die anderen ter helfte hadden ge- volgd, met onverbiddelijke logica door. En dat is de Europeesche geest. Zoo werd wezenlijk de „Europeaan“.

Wijzigingen Handboek 1950

Blz. 18 DEPUTATEN CLASSIS WARFFUM. Adresvoerende kerk: Roodeschool. Vaststelling collecterooster: Winsum-Obergum. Kerkvisitatie (Oostelijk deel): di D. v. Houdt en J. v. d. Wielen; sec. ds W. Boessenkool. Vacaturebeurten: sec. ds W. Boessenkool. Regeling examina: di D. v. Houdt en J. v. d. Wielen. Opleiding: sec. ds P. Veldstra. Art. 11 K.O.: ds D. v. Houdt (hulpbehoevende kerken in het Noorden) Postrek. 344834; ds W. Boessenkool (hulpbehoevende kerken in de clas- sis), Postrek. 539313; H. Pilon. Uithuizermeeden. Sec. E. Kamminga, Uithuizermeeden. Art. 49 K.O.: ds F. Boonstra, sec. ds J. H. v. d. Hoeven. Zending: ds W. Boessenkool, sec. ds D. v. Houdt. Examinatoren O.T.: ds P. Veldstra. N.T.: ds J. v. d. Wielen. Symboliek: ds B. v. Riet. Kerkrecht: ds J. H. v. d. Hoeven. Classicaal Lectorfonds is vervallen.

Blz. 37 DEPUTATEN CLASSIS ENSCHEDE. Quaestor: br W. K. Pieffers, Haerstraat 6, Oldenzaal, Giro- no. 172323. Tel. No. K 5410-921. Secundus: br D. J. Hans, Ketwikstraat 10, Oldenzaal. Kerkvisitatoren: primi: ds A. Veldman (sec. ds F. F. Pels); ds H. Vogel (sec. ds G. van Dooren); ds I. de Wolff (sec. ds J. W. Smitt). Examinatoren: preekbeoordeling: di Meulink, Smitt en De Wolff; exegese O.T.: ds I. de Wolff; exegese N.T.: ds G. van Dooren; dogmatiek: ds H. Meulink (sec. ds A. Veldman); kerkrecht: ds H. Vogel; inhoud Hellige Schrift: ds J. W. Smitt; symboliek: ds F. F. Pels; kerkgeschiedenis: ds I. de Wolff; ethiek: ds A. Veldman. Deputaat opstelling collecterooster: ds J. W. Smitt.

Blz. 77 's-GRAVENHAGE-SCHIEVENINGEN. Adres dia- conie: G. Vrolijk, Marcellastraat 19.

Zeker, nog altijd is er het door Nietzsche met heftigen spot belachen humanisme en socialisme, dat van een betere wereld spreekt, die Nietzsche dan met afschuw vervulde. Maar het nihilisme is onderwijl voortgegaan en deze stroom houdt niet stil voor het loos getimmerte van een federalistisch, humanistisch, socialistisch Europa. De angst, die aller hart beklemmt, bewijst hoe onzeker de gewaande zekerheid werd, hoe onvast de dijken, die men opwerpt, om de algehele overstroming en vernieling te voorkomen. Men weet het zelf.

Maar — nu kunnen wij zeker ons met afschuw afwenden van den boezen durf eener Nietzsche; doch zijn zij, die begonnen de Schrift aan te randen, of zij, die haar wezenlijk verwerpen onder den schijn haar te handhaven, minder schuldig?

Zet een vraagteken reeds achter het eerste hoofdstuk der Schrift en zie nu, hoe het eens Christelijk Europa schudt op zijn grondvesten. Openbaring 22 vs 18 en 19 is niet te vergeefs geschreven.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen
MARNIX.

P.S. Een vriendelijke lezer meent, dat mijn opmerking omtrent den dominee op ons dorp, die tegen de Doleantie bezwaren had, omdat hij tegen Kuiper's meeningen omtrent Gemeene gratie en veronderstelde wedergeboorte was, niet op kan gaan, omdat de werken, waarin deze stellingen werden verkondigd, eerst veel later verschenen. Hij vergeet, dat Kuiper een vaste lijn volgde en dat hij in 1886 reeds veel geschreven had, wat hij prof. Lindeboom en bij ds Scholten e.a. veel kritiek ontmoette. Hij moge maar eens denken aan wat er in 1892 voorviel. Wat velen niet begrepen werd door scherpe opmerkers reeds meer of minder goed gezien. Dit herinner ik mij nog zeer goed ook uit de jaren in en vlak na de doleantie. M.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Haulerwijk en Duurswoude, L. Moes te Blokszijl.
Meppel, J. v. d. Haagen te Utrum.
Murmerwoude, Uithuizen, Cand. C. Triump te Amstelveen.
Utrecht N.-W., M. J. C. Blok te Berkel en Rodenrijs.
Buitenpost, P. van Gorp te Musselkanaal—2e Exloërmond.

Aangenomen naar:

Axel, A. Kuiper te Heemse.
Roodeschool, H. Venema te Maastricht.

Bedankt voor:

Meppel, W. v. d. Lingen te Alkmaar.
IJsselmonde—Bolnes—Sluiskerveer, R. te Velde te Zalk en Veecaten.

— GRONINGEN. De kerkeraad van Groningen heeft in zijn vergadering van 16 Oct. j.l. besloten het aantal predikanten van deze kerk met twee te vermeerderen. Straks zal Groningen D.V. dus 8 predikanten hebben, hetgeen voor een behoorlijke herderlijke verzorging van een gemeente, die ruim 8000 leden telt, zeer noodzakelijk is.

— PROPAEDEUTISCH-EXAMEN. Geslaagd voor het Propaedeutisch-examen de heeren M. v. Beveren, Emmastraat 2 en O. J. Douma, Schoolstraat 4 I. Beiden te Kampen.

— MILITAIREN VLEGVELD TWENTHE. Het is van het hoogste belang, dat de Raad van de kerk van Enschede nauwkeurig op de hoogte is van de namen van hen, die op het Vlegveld „Twenthe” zijn gedetacheerd. Mogen wij daarom nog eens langs dezen weg ouders en kerkeraden verzoeken onverwijld bericht te zenden aan: H. W. Bosman, Gron. Voetpad 94, Enschede, wanneer er sprake is van detachering op genoemd Vlegveld?

— GEESTELIJKE VERZORGING MILITAIREN. De kerkeraden van Hilversum en Den Helder hebben zich beraden over de geestelijke verzorging van onze militairen, die in Marinedienst gaan. Zij zien zich verplicht, nogmaals een dringende oproep te richten tot alle kerken, want de berichtgeving over hun leden, die zich in militaire dienst begeven, laat nog veel te wensen over. Slechts van enkele kerken (b.v. Groningen) komt vrijwel steeds bericht. Maar het komt herhaaldelijk voor, dat leden onzer kerken zich in het Marine-opleidingskamp te Loosdrecht en in de Marinebasis te Den Helder bevinden, zonder dat de bovengenoemde kerkeraden daarvan iets weten. De gevolgen daarvan zijn meermalen van ernstigen aard gebleken. De jongelui waren al in verkeerde handen eer wij wisten dat ze er waren.

Nu kan het voorkomen, dat een gemeentelid ondanks herhaalde pogingen tot contact zich toch afzijdig houdt en zoo zijn verbondsplicht verzaakt. Maar als ook de kerkeraad niet op de hoogte is van de aanwezigheid dezer kerkleden, kan zelfs geen poging worden gedaan, hen bij de kerk te bewaren. Wanneer de kerken deze leden na volbrachten militaire dienst heel anders terug ontvangen dan zij vertrokken waren, hebben de kerkeraden dat voor een groot deel aan hun eigen nalatigheid te wijten.

In het kamp Loosdrecht (dat onder Hilversum ressorteert) duurt de opleiding maar zes tot acht weken; vandaar vertrekken de militairen meestal naar Den Helder. Voor Hilversum zou men dus met berichtgeving kunnen volstaan, ofschoon ook een attestatie kan worden gezonden (doch in elk geval bericht!). Tevens dringen de beide kerkeraden er op aan, dat men de leden, die vertrekken naar den Marinedienst, op het hart zal binden, dat zij ook zelf contact zoeken met de kerk waar zij heengaan. Adres voor het Marinekamp te Loosdrecht: Ds L. Doekes, Gijbrecht van Amstelstr. 9, Hilversum; adressen in Den Helder: Ds F. Tollenaar, Binnenhaven 54, en Chr. Militair Tehuis, Kanaalweg 106, Den Helder.

De situatie ligt voor Den Helder enigszins anders dan voor Hilversum. De militairen verblijven in Den Helder meestal langer dan een jaar. Waar de kerkeraad aldaar zeer teleurstellende ervaringen heeft opgedaan met de z.g. berichtgeving, dringt hij ernstig aan op het zenden of meegeven van attestaties. Deze gewoonte werd ook vroeger gevolgd, en voldeed uitstekend. De z.g.n. berichtgeving mag wellicht goed zijn bij de Landmacht (wij kunnen dit niet beoordelen), maar bij de Marine is dit systeem fataal.

Het heeft trouwens ook geen zin, iemand b.v. uit Uithuizermeeden lid van die kerk te laten blijven, terwijl hij anderhalf jaar of meer in Den Helder woont. Alleen de kerkeraad van Den Helder kan daar toezicht uitoefenen. Bovendien hebben attestaties het voordeel, dat ze officieel zijn. Ze worden bekend gemaakt in de kerk van vertrek; dat kan aanleiding zijn om de vertrekkenden in het gebed te gedenken. Zoo'n attestatie zendt men ook meestal niet naar den leider van een Militair Tehuis, maar aan het adres van den kerkeraad. Ook in de gemeente van aankomst wordt het attest bekend gemaakt, wat dikwijls een aanleiding is tot vriendelijke opname in de gezinnen. Dit alles blijft zoo goed als onmogelijk, wanneer niets dan een bericht wordt gezonden. Trouwens, onze K.O. spreekt in art. 82 wel over het medegeven van een attestatie, maar van een „berichtgeving” lezen we niets.

De kerkeraden van Hilversum en Den Helder.

— „MESOZ”-MEDEDEELING. Het Bestuur van de Stichting „Mesoz” deelt aan belanghebbenden, leden en correspondenten, mede, dat de Stichting thans over een eigen girorekening beschikt. Het is een gemakkelijk te onthouden nummer, n.l. tweemaal 36 en tweemaal nul, dus 363600.

Bij een storting of overschrijving dient vermeld te worden: Stichting „Mesoz”, Rotterdam.

De namen en de adressen van het dagelijksch Bestuur zijn als volgt:

Voorzitter: H. Troostheide, Soestdijkse weg 216, Bilt-hoven.

Penningmeester: P. Rooze, Statenlaan 18, Rotterdam; giro nr 363600, ten name van de Stichting „Mesoz”.

Secretaris: K. Raimond, Sophiastraat 19, Gouda, telef. 2348 (K 1820).

GEVRAAGD:

Weekblad „De Reformatie”, van Juli 1938 tot Juli 1939.

Ook losse nummers.

Gaarne p.o.g. bericht met prijsopgave, aan: H. A. U. M., Rokin 62, Amsterdam-C.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—

Alle terugzendingen onder rembours.

Zalmstraat 1 - Scheveningen

Wie kan net persoon, oud 36 jaar, helpen aan

BETREKKING,

onverschillig welke branche. Ruim 18 jaar werkzaam geweest in de buitendienst van diverse maatschappijen, bekend met administratieve werkzaamheden. Kan eventueel direct in dienst treden.

Br. onder No. 511 bureau „De Reformatie” te Goes.

— CORPSLIED. Iemand, die met ons Studentencorps meeleeft, heeft naar wij vernemen een corpslied voorgesteld, dat den nieuwen naam van het Corps tot uitdrukking brengt. Hier volgt de tekst met toelichting (de tekst is doorgenomen met een classicus):

De tekst is als volgt:

FIDES QUADRAT INTELLECTUM.

„Fides Quadrata Intellectum”, —
Id in commentariis
Deus, quadrans templi tectum.
Edit caementariis.
Succinctos nos ense, trulla,
Quasset via propemodum
Usquequaque, turba nulla
Aedis raptat saxulum.

Deus quadrans corda nostra
Regio dictamine,
Agmen tutat ab exoetra,
Tenax in certamine;
Intellectum, per peccatum
Nequam, pravum, stolidum,
Tradens foedus obignatum,
Expolit in solidum.

Lapis, Christe, angularis,
Lapides quadrato nos,
En, argilla regularis,
Christe, sumus; dola nos.
Tu quadrato intellectum
Undique evangelio.
Magis cornu sit erectum
Fide Quam Ingenio.

Dit vers is inmiddels op voorstel van den Senaat door het Corps officieel aangenomen. We zijn daar blij mee, omdat we gelooven, dat het vroegere corpslied, ook uit een oogpunt van den inhoud, minder goed gedacht was (de corpsliederen zijn zooal bij het oudere Kamper geslacht als bij N.D.D.D. en S.S.R. uit principieel oogpunt de menschen wel zwakste steen).

Nu zitten we als redactie met een kleine moeilijkheid. Bij dit vers is een toelichting verschenen, die nog al wat latijn bevat. We vermoeden, dat het gros onzer lezers daar niet op gesteld zal zijn. Aan de andere zijde weten we, dat veel studenten en reunisten en predikanten en andere academici belangstelling hebben voor tekst én toelichting. We hopen dus geen onzer lezers te vermoeien, als we bij kleine gedeelten (zoo veel er in deze rubriek plaats is) tekst en toelichting opnemen. Terwijl we dan later probeeren zullen (vertalen, vooral van verzen, blijft altijd „proberen”, en kan nooit helemaal lukken) van het vers in de nederlandsche taal een interpretatie te geven.

We weten immers, dat er onder hen, die geen latijn kennen, hartelijke belangstelling voor onze studenten is. Deze week dus het begin.

En daarna wekelijks een brokje vervolg:

TOELICHTING:

1. Inzake den vorm: Het vers is een acrostichis: de beginletters van de regels vormen den naam Fides Quadrata Intellectum. De laatste regel heeft weer de letters F.Q.I.
2. Inzake den inhoud: het oude corpslied had bezwaren. Grammaticale, en materiele. De bewering, dat de naam van het Corps was evectum ultra coelum nubium, worde niet meer vernomen. En het wordt wel tijd, om die glorie laureae te vervangen door bloed en zweet en tranen. Met den „honor magnificus”. Het faustum omen is ook niet al te best. Het nieuwe concept draagt bijbelsche motieven. Over „quadrat” in plaats van „quaerit” is elders reeds gesproken. (Ref. 25, nr. 53).

3. Regel 2, 1e couplet: „commentarij(s)m”: ein kurzes Verzeichnis, auch eine gerichtliche Registratur; pluralis: ein Buch, in welches die Verordnungen etc. (der Könige) eingetragen waren (Lexicon Catholicon Lat. Linguae, I. Lipsiae, 1794, 881). De spreuk is gedacht als uitdrukking van bijbelsche wijsheid, en dus van autoritair gezag.

K. S.

Uit voorraad leverbaar:

Kaartsysteem voor Kerkelijk gebruik

PRIMA CARTON

Kaarten voor Mannen (groen), Vrouwen (oranje), en Gezinskaarten (rood)
per 50 stuks f 2.50, per 100 stuks f 4.50

Scheidingskaarten met tab: „belijdende leden”, „doopleiden”, „vertrokken”, „onttrokken” en „overleden”, per stel - 0.75

Alfabetkaarten, per stel van 25 stuks - 1.50

Kartonnen kaartenkastjes, zeer sterk, voor ruim 800 kaarten - 10.—

Eikenhouten kaartenkastjes voor ruim 800 kaarten - 28.—

Levering kan geschieden door middel van Uw Boekhandel of rechtstreeks bij

Oosterbaan & Le Cointre N.V. - Goes

Giro 36000

IN MEMORIAM DR ABRAHAM KUYPER

1920 — 8 November — 1950

door G. PUCHINGER.

Met fraaie foto van Kuiper als Minister.

Verkrijgbaar bij J. Stellingwerff, Vlamingsstr. 24b, Delft, giro 549777, prijs f 0.60.

VERSCHEENEN:

„BINDING AAN EN BINDING NAAR DE SCHRIFTEN”

door

Ds J. P. v. d. Stoel te Grootegast (afscheid Djakarta —

intrede Grootegast).

Franco toezending door storting van f 0.50 op giro 533402 t.n.v. de Geref. Kerk Grootegast.

HET RIJKE WOORD

door Dr M. B. VAN TVEER,

is nog verkrijgbaar. f 4.25 in prachtband en omslag. Bestel het bij Uw boekhandel of bij de uitgever:

Oosterbaan & Le Cointre N.V. - Goes

TE KOOP AANGEBODEN:

Volledige uitgave

„KORTE VERKLARING”.

Br. ond. M.H. 5033, Adv. Bur. ReALTA, Westersingel 24, Groningen.

Heden verscheen:

„Die rijk willen worden”

(een woord over het C.N.V.)

door A. A. BASOSKI.

80 pagina's f 1.20 (franco huis)

Bestellingen uitsluitend per giro of postwissel aan

N.V. v.h. Fa. GOENENDIJK Slaghekstr. 94 - Rotterdam-Z. Tel. 71386 - Postgiro 129127